

Polismyndigheten
Nationella operativa avdelningen
Nationella gränspolisenheten

Information gällande fastställda öppettider för gränsövergångsställen för fartyg

Bakgrund

Polismyndigheten har fastställt öppettiderna för sina gränsövergångsställen för sjötrafiken. Beslut är fattat i enlighet med de EU-krav som återfinns i kodex om Schengengränserna¹. Polismyndighetens beslut om fastställda öppettider sker parallellt med Kustbevakningens styrande meddelande om beslut om tillstånd för gränspassage av yttre gräns vid ej gränsövergångsställe eller utanför ett gränsövergångsställes fastställda öppettider.

Regelverk

Av artikel 5 i kodex om Schengengränserna framgår att de yttre gränserna endast får passeras vid gränsövergångsställen och under fastställda öppettider. Av utlänningsförordningen² framgår det i vilka kommuner det ska finnas gränsövergångsställen. I Polismyndighetens föreskrifter om gränsövergångsställen³ redogörs för vilka gränsövergångsställen som finns i utlänningsförordningens angivna kommuner. Vidare i utlänningsförordningen⁴ fastslås att Polismyndigheten är den myndighet som beslutar om öppettiderna vid gränsövergångsställena.

Gränspassage vid ej gränsövergångsställe eller utanför fastställda öppettider

I vissa undantagsfall från huvudregeln gällande passage av yttre gräns där de resande anlöper med ett fartyg krävs det tillstånd från Kustbevakningen⁵. In- och utresa syftar på person och inte fartyget i sig. Detta innebär att fartygsbesättning eller passagerare som ska passera en yttre gräns utanför ett

¹ EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2016/399 av den 9 mars 2016 om en unionskodex om gränspassage för personer (kodex om Schengengränserna).

² 6 kap. 1 § 1 stycket utlänningsförordningen (2006:97).

³ FAP 272-2 om gränsövergångsställen, med tillhörande ändringsförfattningar relevanta för hamnar PMFS 2015:5 och PMFS 2023:10.

⁴ 6 kap. 1 § 2 stycket utlänningsförordningen (2006:97).

⁵ 6 kap. 1 § 3 stycket utlänningsförordningen (2006:97).

gränsövergångsställe eller utanför dess fastställda öppettider, ska ha ett tillstånd från Kustbevakningen. Från den 19 augusti i år kommer Kustbevakningen endast i undantagsfall tillåta besättningsbyte som kräver in- och utresekontroll vid annan hamn än de som är upptagna som gränsövergångsställen eller utanför fastställda öppettider. För vidare information och kontakt se <https://www.kustbevakningen.se/tillstand/forhandsanmalan-notification-in-advance/>

Tidsramar för inrapportering och mottagare av uppgifter i förhandsanmälan

Det är reglerat i kodex om Schengengränserna⁶ att besättnings- och passage-rarförteckning ska upprättas och aviseras senast 24 timmar före ankomst till hamnen. I det fall sjöresan kommer att vara mindre än 24 timmar ska uppgifterna lämnas senast när fartyget lämnar föregående hamn, eller så snart dess uppgifter är tillgängliga, om anlöpshamnen inte är känd eller om den ändras under resan. I Sverige är Kustbevakningen utsedd kontaktpunkt för sjötrafiken när det gäller anmälningar enligt föreskrifter om gränskontroll i fråga om personer⁷ och inrapporteringen till dem ska göras i det nationella systemet Maritime Single Window (MSW)⁸. Informationen ska därefter utan dröjsmål vidarebeordras från Kustbevakningen till Polismyndigheten.

För att gränspoliserna på bästa sätt ska kunna planera för gränskontroller, och möta sjöfartsnäringens behov av smidigt genomförande av in- och utresekontroller vid besättningsbyten, är det av vikt att sjöfartsnäringen följer 24-timmarsregeln om inrapportering till MSW. Detta oavsett om skeppsmäklare eller rederi redan upprättat kontakt med gränspoliserna. Vidare efterfrågar gränspoliserna att sjöfartsnäringen vid planerade besättningsbyten inom de fastställda öppettiderna **i ett så tidigt skede som möjligt** kontaktar aktuell polisregion för att planera besättningsbyten som kräver gränskontroll. I de fall gränspassagen kräver tillstånd av Kustbevakningen ska ett sådant ha beviljats innan kontakt tas med Polismyndigheten.

Påföljd vid regelöverträdelse

I det fall en utlänning uppsåtligt på ett otillåtet sätt passerar en yttre gräns enligt kodex om Schengengränserna kan denne dömas till böter eller fängelse i högst ett år⁹.

⁶ Bilaga VI punkten 3 i kodex om Schengengränserna.

⁷ 7 § förordning (2019:84) med instruktion för Kustbevakningen.

⁸ 6 kap. 9 § utlänningsförordningen (2006:97).

⁹ 20 kap. 4 § utlänningslagen (2005:716).

Fastställande av öppettider

Polismyndigheten bedömer att en reglering av öppettiderna kommer medföra större förutsägbarhet, effektivare hantering och ökad tydlighet gällande när en gränspassage får genomföras. På så sätt kommer även polisregionernas förmåga att på ett korrekt sätt omhänderta gränskontroller för sjötrafiken att öka. Vid förändrade förutsättningar så som trafikflöde kan de fastställda öppettiderna komma att ändras. Vid ett sådant behov är det av stor vikt att sjöfartsnäringsen, i god tid, för dialog med Polismyndigheten och förser myndigheten med adekvat underlag för bedömning.

Samtliga polisregioner avser under juni månad fatta beslut om fastställda öppettider för sina gränsövergångsställen för sjötrafiken. Besluten blir gällande från och med den 19 augusti 2024 och gäller tills vidare om inget annat beslutas¹⁰.

Aktuella gränsövergångsställen för fartyg, fastställda öppettider samt kontaktuppgifter till polisregionernas gränspolisverksamhet finns på polisens hemsida: <https://polisen.se/lagar-och-regler/resa-till-fran-sverige/granskontroll-till-sjoss/>

¹⁰ Polisregion Mitt har sedan 2021-05-15 beslut om fastställda öppettider för gränsövergångsställen för handelsfartyg.